

Huidige generatie boeren heeft behoefte aan meer kennis rondom weidegang

Inhaalslag weideonderzoek

Koeien wennen snel aan onzichtbare afrasteringen, weiden mag tot duizend kilo melk kosten en weidende koeien lopen vijf keer zo veel als niet-weidende koeien. Het waren een paar conclusies van nieuw onderzoek naar weidegang, dat gepresenteerd werd in Dronten.

tekst **Jaap van der Knaap**

Agnes van den Pol:
'We moeten met studenten het gras in'

Paul Galama:
'Weiden mag 700 tot 1000 kg melk kosten'

Wie twijfelt over hoe belangrijk de samenleving en de politiek weidegang vinden, moet het Kamerdebat over de invoering van de Melkveewet eens terugluisteren. Van het acht uur durende debat in de Tweede Kamer gingen er zes over weidegang.

Melkveehouder en LTO-bestuurder Dirk Bruins wees de toehoorders van de studiemiddag 'Weideballonnen' in Dronten er nog maar eens fijntjes op dat wel of geen weidegang een discussie is die verder reikt dan de melkveesector. 'Het is een maatschappelijke discussie en daarom moeten we als sector zorgen dat we wel de leiding

houden. Alleen dan kun je zelf de regie blijven voeren.' Bruins verzorgde de opening van de studiemiddag, die in het teken stond van de afronding van twee onderzoeksprojecten rondom weidegang. Zo werden de resultaten getoond van het internationale onderzoek Autograssmilk, dat keek naar de mogelijkheden van weidegang en robotmelken. Daarnaast kwamen de bevindingen van het Nederlandse project Amazing Grazing aan de orde.

'Er is 25 jaar lang in Nederland nauwelijks onderzoek uitgevoerd naar weidegang. Daar is drie jaar geleden gelukkig verandering in gekomen met de start van deze

onderzoeksprojecten', vertelde dagvoorzitter Agnes van den Pol, lector beweiding bij onderwijsinstelling CAH Vientum. 'Er is daarmee een generatie boeren met een enorme behoefte aan kennis rondom weidegang. Dat is een van de uitdagingen van de komende jaren: zorgen voor een andere mindset van de veehouder.'

Van den Pol bedoelde hiermee dat het niet meer vanzelfsprekend kan zijn dat veehouders ervoor kiezen om de staldeuren dicht te houden. 'Daarvoor moeten we dan wel aantonen dat het mogelijk is meer melk uit gras te halen en dat via weidegang meer geld verdiend kan worden met minder werk. Dat moeten we de landbouwstudenten laten zien, we moeten met ze het gras in.'

Vijf keer meer stappen

Van den Pol toonde het verloop van beweidingspercentages van onder meer Nederland en Denemarken. Vijftien jaar geleden lag dat voor beide landen nog ruim boven de 80 procent, maar het was teruggelopen naar ruim 20 procent in Denemarken en naar 70 procent in Nederland. 'De sector verandert snel. In Denemarken melken veehouders gemiddeld 167 koeien en werkt 24 procent van de boeren met een melkrobot. Als je wilt dat weidegang blijft bestaan, moet je ook voor dit

type bedrijven naar goede oplossingen zoeken.'

Het was een mooie introductie voor Bert Ipema, die in het project Autograssmilk gekeken had naar de mogelijkheden van sensortechnologie voor robotbedrijven die weidegang toepassen. 'Het aantal stappen dat weidende koeien maken, is vijf keer hoger dan van koeien die op stal blijven', zo stelde Ipema aan de hand van gegevens van stappentellers.

Volgens WUR-onderzoeker Ipema zijn er met activiteitsmeters aan de halsbanden meer mogelijkheden bij weidegang dan met stappentellers die bevestigd zijn aan de poot. 'Naast activiteiten voor tochtregistratie zijn ook vreet- en graasgedrag te meten. We hebben onderzocht of we de vreettijd van de koeien konden gebruiken om te bepalen hoeveel er in de stal bijgevoerd moest worden.' Dat lukte helaas niet, maar het gaf volgens Ipema wel aan dat er met robots en sensordata via slimme toepassingen nog tal van mogelijkheden zijn.

Onzichtbare afrastering

De naam van de studiemiddag 'Weideballonnen' leek te verwijzen naar het woord proefballonnen en dat paste wel bij onderwerpen die in het project Amazing Grazing waren onderzocht. De Graze Guide, een systeem om weidende koeien te sturen via onzichtbare afrastering, was zo'n onderwerp. Drie weide seizoenen was geprobeerd om een aantal koeien via geluid en stroomstootjes te sturen in een stripgraassysteem. De koeien bleken het systeem snel te leren, stelde WUR-onderzoeker Pieter Hogewerf. 'De pinken kregen elke dag

een nieuwe strook gras, waar- bij de strook bepaald werd door een ringleiding onder de grond. Ze hadden al snel door tot waar ze konden grazen.' Als de pinken de ringleiding dreigden te overschrijden, werden ze eerst gewaar- schuwd met een piepje of eventueel een stroomschok- je. 'Het systeem werkt, maar we zagen wel dat de dierbe- wegingen ten opzichte van normaal afnamen.' Met an- dere woorden: de schrik zat er wel in en de pinken lieten het wel uit het hoofd om de onzichtbare grenzen van het perceel op te zoeken. 'Daarnaast is kuddegedrag sterker dan de Graze Guide', zo vertelde Hogewerf. 'Wan- neer de hele kudde wegrent, dan wil het laatste dier ook mee en houdt de onzichtbare afrastering haar niet tegen.' Praktijkrijp is het systeem nog niet, maar de onderzoe- kers willen volgend jaar het onderzoek vervolgen met een grotere groep koeien.

Minder melk bij weiden

WUR-onderzoeker Paul Gala- ma had voor Amazing Gra- zing economische analyses voor weidegang gemaakt op basis van 800 KringloopWij- zers en graslandcijfers af- komstig van onderzoek van het bedrijf Dairy Campus. 'Weiden mag zevenhonderd tot duizend kilogram melk kosten ten opzichte van niet- weiden voor hetzelfde saldo', zo luidde de conclusie van Galama. 'Bedrijven die wei- den, maken minder kosten, maar vaak is de productie ook lager. Bedrijven die wei- den en toch nog een hoge productie weten te realise- ren, hebben een hoger inkomen. De topweidebedrijven lukt dat ook echt. Daar ligt nog een uitdaging voor veel veehouders.'

Het was een mooie inkopper voor dagvoorzitter Van den Pol: 'We moeten zorgen dat we de kennis over weidegang verhogen, we hebben echt nog een inhaalslag te maken.'

Foppe de Haan, interim-trainer SC Heerenveen:

'Ik kom van het platteland. Ik heb de spelers vergeleken met een stel koeien die vanuit de stal naar het land gaan. Ze lo- pen achter elkaar aan, altijd in dezelfde volgorde. Voetballers gedragen zich net zo mono- toon. Doorbreek die kudde- geest nou eens, hield ik ze voor.' (dV)

Nico Bons, melkveehouder te Ottoland:

'Je moet zorgen dat je koeien in balans houdt. Iets te veel kracht is voor commerciële bedrijven misschien gunstig, maar in de showring red je het daarmee niet. En wij gaan voor 100 procent, wat zeg ik, voor 1000 procent voor de showring! We willen koeien fokken waarmee we op shows kunnen winnen.' (HI)

Janny Elzinga, melkveehouder met Friese roodbonten te Jonkersland:

'Of we alle koeien bij naam kennen? Nou eh, ja en nee. We hebben veel Rosita's, Wil- lemkes en Jankes, dus met de naam alleen schiet je niet veel op. De meeste koeien hebben daarom een bijnaam.' (Be)

Peter Pater, melkveehouder te Ursem:

'Ik kan nog met een koppel van dertig koeien mijn dieren veel persoonlijke aandacht ge- ven. Maar het is niet mijn stre- ven om zo veel mogelijk melk uit de koeien te halen. Dat zou een eenzijdig doel zijn en dan kom je uiteindelijk van een koude kermis thuis.' (Vp)

Gerrit de Jong, melkveehouder te Meerkerk:

'Melk bevat nog heel veel waar- devolle stoffen waar we meer mee kunnen. Boter, kaas en poeder maken kan iedereen, producten maken die een toe- gevoegde waarde hebben, is een ander verhaal.' (Bv)

Arnold van Schriek, melkveehouder te Netterden:

'Ik heb geen verstand van stie- ren, maar ik weet wel welke koe ik graag voor me zie. Daarom geef ik voor het SAP wel duidelij- k aan waar op gelet moet worden. Inhoud van de koe vind ik bijvoorbeeld belangrijk, omdat de koe capaciteit moet hebben om veel ruwvoer te kunnen verwerken.' (Mv)

Petra Beerda, biologisch rundveehouder met Friese roodbonten te IJlst:

'Onze oudste koe was negen- tien jaar oud en de vleeskwalite- it was volgens onze slager Menno Hoekstra in Dokkum erg goed.' (Bo)

Huub Peek, fokkerijadviseur:

'Wanneer boeren vitale kalveren willen fokken, moeten ze parin- gen maken die zo min mogelij- k verwantschap hebben. Drie maanden geleden nog kwam het genetisch defect CDH aan het licht. Maar lang niet alle spermaverkopende organisaties maken er werk van om veehou- ders te attenderen op stieren die dit gebrek vererven.' (Mv)

Wim van Eek, melkveehouder te Nijbroek:

'Een wat lagere productie met makkelijk opstarten is voor mens en dier veel minder belas-

tend. Zelfs na een piekproductie blijft er voldoende conditie op de mrij, terwijl aan het einde van de lactatie een blok van een koe in de stal loopt.' (Bo)

Esther Schouten, melkveehouder te Zeewolde:

'Voor het imago vind ik weide- gang ontzettend belangrijk. Als ik dat zeg, vind ik ook dat wij ons steentje daaraan moeten bijdragen.' (El)

Simon Kikkert, voormalig melkveehouder te Westerland:

'Ik hield mrij-koeien, want ik ben geen liefhebber van die Amerikanen. Die geven wel een sloot melk, maar ik vind ze veel te puntig en te schonkig. Ik zie liever vlees op de botten, van- daar die mrij's.' (Bo)

Adinda Roerink, melkveehouder te Enschede:

'Als mensen beseffen hoe we betrokken zijn bij onze dieren en bij wat er allemaal komt kijken voordat de melk in het schap staat, behoudt onze sector de waardering die ze verdient.' (mk)

Harm Wiegersma, melkveehouder te Rinsuma- geest en voorzitter NMV:

'Zwartbont holstein blijft mijn favoriete kleur.' (Mv)

Wieteke van Zijl, kunstredacteur:

'De koe op het schilderij De Stier van Paulus Potter: die zachte snuit, de vochtige huid, de vlek- jes, de fijne haartjes, de dikke witte vacht in klodders verf daar- boven. En er is iets zó precies aan die onderlip dat je het dier bijna ziet herkauwen.' (NRC)

Bronnen: de Volkskrant (dV), Holstein international (HI), Boerenvee (Be), Veldpost (Vp), Boerderij vandaag (Bv), Melkvee (Mv), Boerderij (Bo), Elite (El), melk (mk), NRC Handelsblad (NRC)